

EPISTOLA ÎNTÂI A LUI PAVEL CĂTRE TIMOTEI „VIAȚA TRĂITĂ ÎN EVLAVIE“

CAPITOLUL 4

Învățăături greșite și învățăături corecte

Versetul 1: „*Dar Duhul spune lămurit că în timpurile din urmă unii se vor depărta de credință, luând aminte la duhuri amăgitoare și la învățăături ale demonilor*“.

În contrast mare cu ultimele versete ale capitolului precedent, acum apostolul se ocupă cu rătăcirile religioase între creștini, pe care el ca apostol și profet (compară cu Efeseni 2.20) le-a văzut deja de atunci.

Duhul Sfânt, ca Mijlocitor venit de la Tatăl, și-a făcut locuința în fiecare credincios și în Adunare (Ioan 14.16-17; 1 Corinteni 3.16; 6.19). El a venit să călăuzească la fiecare pas pe copiii lui Dumnezeu, să-i călăuzească în tot adevărul și să le vestească lucrurile viitoare (Romani 8.14; Galateni 5.18; Ioan 16.13). Deja pe timpul când apostolul Pavel mai era în viață, printr-o descoperire pe care El i-a făcut-o cunoscut personal lui Pavel sau prin lucrarea Sa în Adunare, El a arătat clar pericolele care vor veni în timpurile viitoare în Casa lui Dumnezeu. Apostolul Pavel împărtășește aceste gânduri lui Timotei. „Timpurile viitoare“ nu merg așa departe ca „zilele din urmă“ din 2 Timotei 3.1 și 2 Petru 3.3 sau ca „timpul de pe urmă“ din Iuda 18. Aici Pavel vorbește încă de „unii“, cum a vorbit deja în capitolul 1.3, 6, 19. Cuvântul „oameni“ din 2 Timotei 3.2 arată că decăderea va crește.

Chiar dacă Adunarea, privită în totalitatea ei, poartă caracterul Casei lui Dumnezeu, totuși foarte curând „unii se vor depărta de credință“. Deja în perioada când a fost scrisă această epistolă unii au naufragiat în credință (capitolul 1.19) sau s-au abătut de la credință (capitolul 1.6; 6.10, 21). Dar decăderea unora de la credință, prorocită aici, se fondează pe decizia lor proprie clară de a respinge adevărurile de bază ale credinței creștine și în schimbul ei să accepte alte învățăături, provenite de la demoni.

Există o decădere a credincioșilor? Cuvântul lui Dumnezeu vorbește fără echivoc că oricine crede în Fiul lui Dumnezeu și prin aceasta a fost născut din nou, nu se pierde, ci are viața veșnică (Ioan 3.16; 10.38-39; Romani 8.31-39). Este răstălmăcire a Sfintei Scripturi să afirmi – cum din păcate are loc uneori – că cineva, care este născut din nou, poate totuși să se piardă. Aceasta ar însemna, că cineva, care a fost născut din Dumnezeu și prin aceasta este un copil al lui Dumnezeu (Ioan 1.12-13), este un mădular al Trupului lui Hristos și o piatră vie în Casa spirituală a lui Dumnezeu (1 Corinteni 12.27; 1 Petru 2.5) și posedă pecetea Duhului Sfânt (Efeseni 1.13-14), poate să-și piardă toate drepturile acestea! Putem să ne imaginăm că azi suntem un copil al lui Dumnezeu și mâine nu mai suntem? Azi suntem un mădular al Trupului lui Hristos și mâine vom fi tăiați? NU, astfel de gânduri stau în contradicție flagrantă cu învățătura Noului Testament.

O altă parte a vieții creștine este *mărturisirea* despre aceste lucruri și apartenența la ele. Ioan scrie despre astfel de oameni că *zic* că ei au părtășie cu Dumnezeu, că ei cunosc pe Dumnezeu, că ei sunt în lumină, și așa mai departe (1 Ioan 1.6; 2.4, 9 și așa mai departe). Asemănător se spune și în Iacov 2.14, unde citim: „Frații mei, ce folos dacă cineva *zice* că are credință, dar nu are fapte?“ Este posibil ca cineva să țină cu tărie și să arate în exterior probabil mult timp mărturia sa și umblarea sa corespunzător adevărului creștin, fără să fie cu adevărat mântuit prin pocăință și credința în lucrarea de mântuire făcută de Hristos. Într-o zi se vor depărta, așa cum este descris în epistola către Evrei despre iudeii care la început au fost duși cu forța să se atașeze în exterior de mărturisirea creștinismului (compară cu Evrei 6.4-8; 10.26-31).

Creștinismul poate fi acceptat ca orice filozofie omenească sau ideologie, dar fără ca conștiința să fie adusă la lumina lui Dumnezeu. Când apoi se tăgăduiesc adevărurile fundamentale ale Cuvântului lui Dumnezeu, ca să se ajungă la cunoștințe „mai înalte”, atunci aceasta este decădere de la credință. Credința (aici este iarăși însoțită de articol hotărât ca și în capitolul 1.19; 3.9) este totalitatea adevărilor mântuirii, avuția credinței.

Prin căderea unora de la credință aici nu este vorba de decăderea generală, care potrivit cu 2 Tesaloniceni 2.3-12 va cuprinde creștinătatea cu numele, moartă, aflată sub călăuzirea omului păcatului, fiul pierzării, după răpirea Adunării. Dar așa cum Ioan a recunoscut deja atunci duhul lui antihrist în mulți oameni, care în exterior mărturiseau că aparțin creștinismului (1 Ioan 2,18 și versetele următoare), tot așa și Pavel a scris că taina fărădelegii era deja activă (2 Tesaloniceni 2.7). De aceea, cât de important era și este ținerea cu tărie plină de credință la „taina evlaviei” (capitolul 3.16), ca să fi pregătit împotriva decăderii, care deja a început la unii!

Apostolul continuă cu menționarea forțelor motrice invizibile ale răului, prin care acei oameni vor fi înșelați: „duhuri amăgitoare și învățături ale demonilor”. Duhuri amăgitoare sau înșelătoare sunt puteri care lucrează în oameni, prin care satan se revelează. Apostolul Ioan scrie: „Preaiubiților, nu credeți orice duh, ci încercați duhurile dacă sunt din Dumnezeu” (1 Ioan 4.1). Prin cuvântul „duh” atât în epistola lui Ioan cât și aici nu este vorba de duhul omului, ci de duhuri satanice, care fac din oameni unelte ale lor.

Prin expresia „învățături ale demonilor” nu este vorba de învățăturile care se ocupă cu demonii, ci de învățăturile care vin de la demoni. Demonii sunt duhuri rele (compară cu Apocalipsa 16.13-14). Ele sunt unelte ale lui satan (compară cu Matei 12.24-29), care în timpul decăderii viitoare deja amintite a întregii creștinătății cu numele își vor avea locuința în aceasta. În Apocalipsa 18.2 se spune: „A căzut, a căzut Babilonul cel mare! și a devenit locuință a demonilor și închisoare a oricărui duh necurat”. Influența duhurilor amăgitoare și a demonilor este astăzi adeseori subestimată, este însă larg răspândită prin ocultism și spiritism.

Versetul 2: *„spunând minciuni în fățarnicie, însemnați cu fierul roșu în propria conștiință”.*

Cuvintele: „spunând minciuni în fățarnicie” sunt traduse uneori: „prin fățarnicia unor oameni care vorbesc minciuni”. În prima formă posibilă de traducere sunt demonii care cu fățarnicie spun minciuni. Și ceea ce urmează ar depinde gramatical de „demoni”. În cazul al doilea în vorbitorii de minciuni întâlnim iarăși oameni, și anume de data aceasta nu ca pradă a rățării, ci ca unelte ale lor, ale înșelătorilor. Am redat textul unei traduceri mai vechi, deoarece prin aceasta ambele posibilități se armonizează, că Duhul Sfânt identifică aici demonii și uneltele lor (compară în privința aceasta Marcu 1.23-26; Luca 4.31-36; 8.27-38) și în continuare se trece de la demoni la oamenii stăpâniți de demoni, care în conștiința lor sunt ca și cum ar fi însemnați cu fierul roșu.

Pe de o parte ademenitorii dau impresia de evlavie, dar sub această mască a fățarniciei vorbesc minciuni, ca să supună sufletele oamenilor lui satan, tatăl minciunii. În aceasta sunt în conștiința lor ca și cum ar fi însemnați cu fierul roșu. Expresia „însemnați cu fierul roșu” este redarea unui singur cuvânt din limba greacă, al cărui înțeles nu este simplu de redat. În Noul Testament se găsește numai în acest loc. W. Kelly l-a tradus prin „brandet” (ars, durificat), în versiunea engleză a Noului Testament tradus de J. N. Darby se spune: „cauterized” (cauterizat), și F. W. Grant folosește cuvântul „seared” (pârjolit, cauterizat). Luther, Menge și Weizsäcker folosesc cuvântul „stigmatizare”. Și cei mai mulți comentatori se gândesc la o însemnare cu fierul roșu, așa cum se obișnuia în antichitate la însemnarea sclavilor și a infractorilor (aceștia erau însemnați pe frunte). Așadar acești învățători falși erau însemnați nu în exterior, ci lăuntric în conștiința lor, ca păcătoși și dușmani ai lui Dumnezeu. Aceasta ar însemna că ei purtau în ei înșiși și față de alții deja semnul condamnării sau erau însemnați ca sclavi ai păcatelor ascunse. Mai clar și mai judicios este dimpotrivă gândul exprimat prin cuvintele „însemnați cu fierul

roșu”. Conștiințele acestor înșelători nu mai sunt curate și gingașe, ci au devenit tari și lipsite de sentimente, deoarece ei se află conștient și permanent în contradicție cu Dumnezeu și Cuvântul Său.

Versetul 3: „*oprind căsătoria, poruncind abținerea de la mâncăruri, pe care Dumnezeu le-a creat spre a fi primite cu mulțumire de cei credincioși și care cunosc adevărul*”.

Învățăturile cu origine demonică, despre care Pavel a vorbit deja în versetul 1, au influență asupra vieții practice a adepților lor, ca și învățătura lui Hristos. Dar aceste învățături sunt în contradicție evidentă cu învățătura care duce la evlavie. Pavel le rezumă în cele două porunci, oprirea căsătoriei și abținerea de la mâncăruri. Omiterea celui de-al doilea verb (a porunci), care este de fapt necesar, se întâlnește deja în capitolul 2 versetul 12 și corespunde felului de vorbire greco-atenian din timpul acela.

Aceste învățături aveau în fond origine iudaică. Aceasta rezultă din prescripțiile referitoare la circumcizie, sărbători și mâncăruri amintite deja în epistola către Coloseni (capitolul 2). Membrii sectei iudaice a esenienilor, care își aveau sediul în Qumran la Marea Moartă, respectau în afară de aceasta și porunca referitoare la celibat. La aceste principii iudaice s-au adăugat și alte curente filozofice, care nu aveau originea în iudaism. În Asia Mică barierele între populația iudaică și neiudaică nu mai erau așa de pregnante. Apropierea socială a condus la o amestecătură religioasă iudaică-greacă-păgână (sincretism). Această direcție filozofică-teologică cunoscută sub numele de gnosticism a ajuns într-adevăr abia în secolul al doilea să se dezvolte pe deplin în creștinism; însă începuturile ei se recunosc deja aici și în epistolele lui Ioan. Gnosticismul învață pentru o elită intelectuală o „cunoaștere” (grecește: *gnosis*) prin care sufletul este dezlegat de cătușele materiale și este condus în sferele superioare ale adevărului și luminii. În unele sisteme gnostice s-a arătat o disprețuire a tot ce este material și un comportament aspru față de corpul omenesc. Se credea că asprimea față de trup și îmbogățirea spirituală sunt dependente una de alta. Dar aceste speculații satanice au numai un singur scop: să îndepărteze sufletul de Dumnezeu. Fundamentul vieții de familie rânduită divin și al societății, căsnicia (compară cu Geneza 1.28; 2.18-25) a fost primul lucru desconsiderat. Dacă cineva din dragoste pentru Domnul și din dorința de a-I putea sluji nestingherit, nu se căsătorește, aceasta poate fi un lucru bun și binecuvântat (compară cu 1 Corinteni 7). Dar dacă un astfel de caz individual devine un principiu și dintr-o excepție se face o regulă, atunci se desconsideră Cuvântul lui Dumnezeu, se stăpânește asupra conștiinței altora și se distruge temelia credinței.

Tot așa este și cu porunca referitoare la abținerea de la mâncăruri. Dumnezeu a dat omului în Geneza 1.29; 2.16; 9.2-4 diferite porunci referitoare la mâncăruri, la care numai mâncarea sângelui era și este interzisă (compară cu Faptele Apostolilor 15.20). Cine dă la o parte aceste rânduieli ale lui Dumnezeu, atacă direct autoritatea cărții Geneza și prin aceasta a Cuvântului lui Dumnezeu. Un astfel de om se opune clar credinței, deoarece el vrea să obțină sfințirea pe o cale greșită și să creeze o presupusă legătură cu Dumnezeu, pe care Dumnezeu însă poate și vrea s-o dăruiască exclusiv aceluia care se supune cu credință simplă și ascultătoare vocii Sale revelate în Cuvântul Său.

În funcțiile naturale și nevoile corpului omenesc nu există nimic în sine ce ar putea să ne despartă de Dumnezeu. Desigur sexualitatea și instinctul de alimentare – ca aproape totul în viața noastră - pot duce la păcat. Dar deoarece ele sunt date de Dumnezeu, aceste lucruri nu sunt rele în ele însele, dacă noi recunoaștem și respectăm ordinea dumnezeiască în care ele au fost așezate. Dacă recunoaștem construcția corpului nostru ca fiind pregătită de Dumnezeu, atunci putem accepta cu mulțumire și actul sexual și alimentarea ca fiind rânduite de El, da, le putem privi ca o legătură care ne ține în credință și dependență de El. Desigur, aceasta este valabil numai pentru cei „care cred și cunosc (sau: recunosc) adevărul”. Dar cine este nemântuit și este departe de Dumnezeu, nu poate recunoaște în darurile exterioare un prilej de mulțumire.

Versetele 4-5: „*Pentru că orice creatură a lui Dumnezeu este bună și nimic nu este de aruncat, fiind primit cu mulțumire, pentru că este sfințit prin Cuvântul lui Dumnezeu și prin rugăciune*“.

Tot ce vine de la Dumnezeu Creatorul nu poate fi altfel decât bun. Acest principiu stă în opoziție cu rătăcirea acelor oameni care în toate lucrurile materiale voiau să vadă răul și au mers până acolo că au atribuit creația unui „Dumnezeu” sau „demiurg” rău sau nedesăvârșit. Binele, pe care-l dă Dumnezeu, trebuie luat cu mulțumire. Pentru credinciosul, care cunoaște adevărul, el este sfințit prin Cuvântul lui Dumnezeu și rugăciune. Poporul Israel, potrivit poruncii dată de Dumnezeu, nu avea voie să mănânce orice (compară în mod deosebit cu Levitic 11). Popoarele păgâne merg după instinctul lor sau sunt legate de prescripțiile lor religioase, că mai bine mor de foame decât să sacrifice o „vacă sfântă”. Pentru creștin nu sunt alte restricții în afară de aceea să nu mănânce sânge, așa cum Cuvântul lui Dumnezeu ne face cunoscut în unele locuri (vezi Matei 15.11; Romani 14.14; 1 Corinteni 10.27; 1 Timotei 6.17). Prin aceste sentințe clare ale Sfintei Scripturi rezultă că în general orice făptură este sfințită pentru a putea fi mâncată. A sfinți înseamnă că ceva este pus deoparte pentru un anumit scop prevăzut de Dumnezeu. Un creștin, care se hrănește exclusiv numai cu vegetale, fără a fi o necesitate, ignorează această rânduială divină.

Mâncarea nu este sfințită numai obiectiv prin Cuvântul lui Dumnezeu. Aici este amintită și o sfințire subiectivă prin rugăciune. Prin aceasta nu este vorba numai de rugăciunea de mulțumire de la masă, ci și de privilegiul mare, că credinciosul se poate apropia de Dumnezeu ca Tată al său pe baza lucrării de mântuire făcută de Hristos, deoarece el cunoaște harul Său și dragostea Sa și are zilnic parte de ele. În această părtășie intimă credinciosul poate recunoaște lucrurile aparent cele mai neînsemnate ca fiind daruri ale unui Tată care poartă de grijă, care nu a cruțat nici Darul cel mai mare dintre toate darurile, pe Fiul Său, ci la dat la moarte pentru noi.

Versetul 6: „*Punând acestea înaintea fraților, vei fi un bun slujitor al lui Hristos Isus, hrănit cu cuvintele credinței și ale bune învățături pe care ai urmat-o îndeaproape*.“

Pronumele demonstrativ „acestea” este în limba greacă la plural și ar putea fi tradus și „aceste lucruri” (așa cum este și în capitolul 3.14; 4.11,15; 5.7,21; 6.11). Totdeauna se referă la punctele de vedere prezentate anterior ale adevărului referitor la comportarea în Casa lui Dumnezeu. Dacă Timotei a prezentat aceste adevăruri fraților, el s-a dovedit a fi un bun (în greacă *kalos*) slujitor al lui Hristos Isus, în contrast cu învățătorii mincinoși fățarnici. Spre deosebire de capitolul 3.8-13, „slujitor” (în greacă *diakonos*) trebuie înțeles aici într-un sens mai general. Cuvântul „hrănit” se întâlnește în Noul Testament numai aici în acest sens. El nu stă la timpul trecut, așa cum s-ar putea înțelege, ci la timpul prezent (participiul prezent pasiv) și de aceea nu înseamnă o acțiune încheiată, ci un proces permanent sau general valabil. Mijloacele de ajutorare pentru această hrănire sau creștere sunt „cuvintele credinței și ale bune (în greacă *kalos*) învățături”, pe care Timotei a urmat-o exact (cu privire la cuvântul a urma compară cu Luca 1.3 și 2 Timotei 3.10). Învățătura (grecește: *didaskalia*), pe care am întâlnit-o deja în capitolul 1.10 ca „învățătură sănătoasă” și în capitolul 4.1 în legătură cu învățături înșelătoare, o mai găsim în capitolele 4.13, 16; 5.17; 6.1, 3. În timp ce credința desemnează mai mult conținutul și subiectul adevărului, învățătura este mai mult forma, felul în care adevărul este prezentat.

Asemenea lui Timotei, orice credincios trebuie să învețe să cunoască adevărul, să-l primească nu numai cu mintea, ci în liniștea inimii și a conștiinței. Mijlocul pentru această creștere duhovnicească nu este numai credința (adică adevărul referitor la mântuire, compară cu versetul 1) și învățătura, ci și *cuvintele credinței și ale învățăturii sănătoase*. Conținutul și forma adevărului dumnezeiesc sunt într-o strânsă legătură indisolubilă (compară cu 1 Corinteni 2.12-13). Acest model al „cuvintelor sănătoase”, așa cum Pavel îl numește în a doua sa epistolă, nu

poate fi suficient de mult cercetat și practicat. Mereu sunt aduse la lumină comori noi ale înțelepciunii și cunoașterii. O astfel de preocupare cu cuvintele credinței și ale buneii învățături, însoțită de rugăciune și verificare personală, este temelia unei hrăniri și a unei creșteri duhovnicești sănătoase și bune. Aceasta la rândul ei este premisa creșterii spirituale, însă nu este singura premisă. O altă condiție absolut necesară pentru creșterea spirituală constă în transpunerea celor învățate și cunoscute în practica vieții de credință zilnice. Tocmai în această privință noi eșuăm deseori. Aceasta este o cauză care duce la sărăcie și slăbiciune spirituală. Un slujitor al Domnului, care nu pune în practică ceea ce predică altora nu va avea autoritate morală. Numai dacă Timotei recunoștea autoritatea absolută a cuvintelor credinței și ale buneii învățături în viața sa personală putea să se prezinte ca un slujitor bun al lui Hristos cu autoritate duhovnicească.

Versetul 7: *„Dar ferește-te de miturile lumești și băbești; dar tu însuși deprinde-te în evlavie;“*

Față de cuvintele credinței și ale buneii învățături, apostolul pune miturile lumești și băbești (compară cu capitolul 6.20; 2 Timotei 2.16), pe care Timotei trebuia să le respingă cu fermitate. Aici nu este vorba de învățături ale demonilor ca în versetul 1, care vor apărea abia în viitor. Deja în capitolul 1.3-4 am citit despre învățături străine, mituri și genealogii, care au fost răspândite în Efes, și în loc să zidească au dat naștere numai la certuri. De astfel de mituri este vorba aici (compară și cu Tit 1.14).

Urmează cuvintele: „deprinde-te în evlavie“. Evlavia cuprinde toate legăturile noastre cu Dumnezeu (compară cu cele spuse la capitolul 2.2). Ea constă în părtășia cu Dumnezeu și din practica care rezultă din aceasta în vorbire și fapte. În această direcție trebuia Timotei să se exerseze. Pe lângă aceasta el trebuia pe de o parte să respingă tot ce stătea împotriva relației lui cu Dumnezeu. Pe de altă parte la aceasta aparținea și dorința după Cuvântul lui Dumnezeu, după rugăciune și meditație precum și după părtășia cu copiii lui Dumnezeu.

La această deprindere în evlavie aparține și faptul, că credinciosul își disciplinează trupul. În această privință corintenii erau în mare primejdie. Să ne gândim numai la păcatul curviei amintit în 1 Corinteni 5 și 6 și la desfrânarea lor cu privire la masa Domnului în capitolul 11! De aceea Pavel se dă pe sine ca exemplu, așa cum citim în 1 Corinteni 9.24-27: „Nu știți că cei care alergă pe stadion, toți alergă, dar unul singur primește premiul? Astfel alergați, ca să câștigați! Iar orice luptător pentru premiu se înfrânează în toate; ei deci, în adevăr, ca să primească o cunună care se vestejește, iar noi, una care nu se vestejește. Eu deci alerg în felul acesta, nu ca în nesiguranță; lupt în felul acesta, nu ca lovind în aer. Ci îmi disciplinez trupul și-l țin în supunere, ca nu cumva, după ce am predicat altora, eu însumi să fiu dezaprobat“. Fără acest exercițiu de deprindere în evlavie, slujitorul lui Hristos stă totdeauna în mare primejdie, cu toată activitatea sa exterioară pentru Domnul său, să se îndepărteze lăuntric de El.

Versetul 8: *„Pentru că deprinderea trupească este de puțin folos, dar evlavia este de folos la toate, având promisiunea vieții, a celei de acum și a celei viitoare“.*

Prin deprinderea trupească nu este vorba de abținerea amintită deja în versetul 3, care mai târziu și-a găsit un teren prielnic de dezvoltare în călugărie. Astfel de deprinderi trupești stau în totală contradicție cu gândurile lui Dumnezeu. Sau pe de altă parte gândește cumva apostolul că acea deprindere trupească prin autodisciplinare a credinciosului care tinde spre evlavie nu-i folosește la nimic? Tocmai el l-a îndemnat pe Timotei la aceasta. Deci poate fi vorba numai de educarea și dirijarea puterilor trupești, a iscusinței și capacității de muncă. Noțiunea de deprindere trupească este preluată din viața sportivă grecească și era bine cunoscută oamenilor din vremea aceea. În această secțiune sunt tratate trei lucruri diferite, care pentru o înțelegere

corectă a lor trebuie tratate diferențiat. În versetul 3 sunt amintite poruncile omenești ale *ascezei*, prin care Cuvântul lui Dumnezeu a fost dat la o parte. Prin respectarea acestor porunci, adepții lor trebuiau chipurile să se ridice la o sfințenie și cunoaștere mai înaltă. O astfel de asceză este condamnată cu asprime în Cuvântul lui Dumnezeu. Deprinderea în evlavie amintită în versetul 7 conține o *autodisciplinare* duhovnicească și trupească, de care are nevoie fiecare slujitor bun al lui Hristos, pentru a fi ferit de lenevie și umblare necuviincioasă. În al treia rând în versetul 8 este amintită *deprinderea trupească*, adică antrenamentul corporal. Pavel nu tăgăduiește că această deprindere trupească are o anumită valoare sau, așa cum se exprimă textual Duhul Sfânt, „este de puțin folos“. Dar lucrul cel mai înalt, care se poate obține prin deprinderea trupească este o stare de sănătate trupească și o oarecare bucurie și onoare în viața pământească. În contrast cu aceasta, evlavia, în care Timotei trebuia să se deprindă, este folositoare la toate lucrurile, deoarece ea însăși are din partea lui Dumnezeu făgăduința vieții. Evlavia cere o continuă veghere, autodisciplinare sfântă și supunere totală sub voia lui Dumnezeu revelată. Căci tot așa fiecare participant la o întrecere trebuie să se ferească permanent de orice influență dăunătoare și de orice trândăvie, pentru a câștiga premiul. În viața de credință și de evlavie este solicitat omul întreg, care se ține mort față de păcat, dar viu pentru Dumnezeu în Hristos Isus. Pe această evlavie se bazează promisiunea vieții de acum și a celei viitoare. În timpul prezent, credinciosul se poate odihni în pace cu încredere în Dumnezeu, care a spus: „Nicidecum nu te voi lăsa și cu nici un chip nu te voi părăsi“ (Evrei 13.5). În privința viitorului, în Romani 2.7 se spune că Dumnezeu va răsplăti cu viață veșnică pe cei care prin stăruință în lucrarea bună, caută glorie și onoare și neputrezire. În a doua sa epistolă către Timotei, apostolul scrie: „Vrednic de încredere este cuvântul: pentru că, dacă am murit împreună cu El, vom și trăi împreună“ (2 Timotei 2.11). În general, în epistolele pastorale nu întâlnim așa de mult privilegiile cerești ale credincioșilor, ci practica unei vieți sănătoase și dedicate evlaviei. De cele mai multe ori Pavel vede viața veșnică ca ceva de viitor pentru credincios, pe când în scrierile apostolului Ioan în general ea este privită ca posesiune actuală a credinciosului. În timp ce Pavel descrie poziția desăvârșită a credinciosului înaintea lui Dumnezeu Tatăl în Hristos pe baza credinței în jertfa Sa de ispășire, Ioan ne vede ca copii ai lui Dumnezeu, născuți din El și de aceea posedăm deja acum viața veșnică. Drept urmare în scrierile lui Pavel credinciosul are parte de viața veșnică în mod desăvârșit și deplin atunci când el va fi la Hristos în glorie (compară cu capitolul 1.16; Romani 6.22; Galateni 6.8; Tit 3.7).

Versetele 9-10: *„Vrednic de încredere este cuvântul acesta și demn de toată primirea; deoarece pentru aceasta ne ostenim și suntem defăimați, pentru că ne-am pus speranța într-un Dumnezeu viu, care este Mântuitor al tuturor oamenilor, mai ales al credincioșilor“.*

Ca și în capitolul 1.15, apostolul folosește aici cuvintele accentuate: „Vrednic de încredere este cuvântul acesta și demn de toată primirea“ (compară cu capitolul 3,1). Aici ele se referă la cele spuse în versetul 8. „Pentru aceasta“ (sau așa cum traduce W. Kelly: „în acest scop“) nu se referă direct la „cuvânt“. Apostolii și colaboratorii lor au lucrat în așa fel ca cuvintele credinței și ale buneii învățături, al căror conținut este evlavia, să fie răspândite pe pământ. Din cauza aceasta au fost batjocoriți (unele manuscrise vechi, bune ale Noului Testament, $\aleph$ A CF GK, redau aici însă *agonizometha*, „noi luptăm“, în loc de *oneidizometha*, „noi suntem defăimați“) . Dar acești slujitori ai Domnului nu s-au lăsat descurajați, căci mobilul slujirii și vieții lor era speranța fermă într-un Dumnezeu viu, care este Susținătorul tuturor oamenilor și mai ales al celor credincioși. Iarși Pavel numește pe Dumnezeu aici, „Dumnezeul cel viu“, așa cum deja a făcut în capitolul 3.15 (compară cu Matei 16.16; 26.63; Faptele Apostolilor 14.15; 1 Tesaloniceni 1.9; Evrei 9.14; 10.31). Cuvântul „Susținător“ (în greacă *soter*) este tradus în capitolul 1.1 și 2.3 prin cuvântul „Mântuitor“. Acest titlu a fost folosit de păgâni pentru zeitățile lor, dar era folosit și pentru împăratul romanilor. În Imperiul Roman împăratul care domnea era numit „susținătorul (sau

salvatorul; în greacă *soter*) lumii“ și a fost venerat ca atare. Dar ce diferență enormă este între un *soter* omenesc – oricât de binefăcător ar fi fost el și oricât de bine ar fi domnit el - și Dumnezeu Cel viu, care este Susținătorul tuturor oamenilor și mai ales al celor credincioși! În cele mai multe traduceri ale Bibliei aici este folosit cuvântul „Salvator“ sau „Mântuitor“. Dar aici nu este vorba de lucrarea de mântuire a lui Hristos făcută pentru păcătoșii pierduți. Aici Dumnezeu este văzut ca singurul și adevăratul Susținător al omenirii întregi, pentru care El în domnia Sa poartă de grijă (compară cu Neemia 9.6; Matei 5.45; 10.29; Faptele Apostolilor 17.25). Dar credincioșii, care sunt răscumpărați prin sângele lui Hristos, sunt subiectul deosebit al purtării Sale de grijă (1 Petru 3.12; 4.19).

Niciun credincios adevărat nu va uita vreodată privilegiile nespuse de mari ale mântuirii și ale vieții veșnice, ale nădejzii cerești și ale gloriei veșnice. Dar având în vedere aceste lucruri nevăzute și veșnice, în lucrurile vieții zilnice el ar putea să treacă cu vederea purtarea de grijă a lui Dumnezeu, plină de dragoste și permanentă. Aceasta ar fi o dezonorare a Domnului și o pagubă pentru el însuși. Dar acest verset, așa cum am văzut, ca și începutul acestui capitol, au menirea să păzească pe credincios de o astfel de rătăcire. Revelarea unor adevăruri duhovnicești și privilegii mai înalte pe baza lucrării de mântuire înfăptuită de Hristos, pot întrece în glorie faptul nemodificabil, că Dumnezeu este Susținătorul tuturor oamenilor, dar niciodată nu poate fi dat la o parte. Dar pretutindeni unde apare o învățătură rătăcitoare sau falsă, există pericolul ca creatura să fie defăimată.

Versetele 11-12: *„Poruncește acestea și învață-i! Nimeni să nu-ți disprețuiască tinerețea, ci fii model pentru credincioși în cuvânt, în purtare, în dragoste, în credință, în curăție“.*

Îndemnurile de la versetele 11-16 sunt adresate într-adevăr lui Timotei și se referă la slujba sa, dar ele sunt folosite și slujitorilor lui Dumnezeu din toate timpurile. Prima solicitare a apostolului este: „Poruncește acestea și învață-i!“¹. Faptul că cuvântul „poruncește“ este folosit așa de des, subliniază importanța umblării practice a credinciosului, care de fapt este tema acestei epistole (compară cu capitolul 1.3; 5.7; 6.13, 17). Această solicitare este aici foarte generală și cu siguranță cuprinde mai mult decât cele spuse în versetele 9 și 10. Când Pavel l-a trimis pe tânărul Timotei la Corint, el a scris credincioșilor de acolo: „Dar, dacă va veni Timotei, vedeți să fie fără frică între voi, pentru că el lucrează lucrarea Domnului, ca și mine. Nimeni deci să nu-l disprețuiască“ (1 Corinteni 16.10-11). Aici el îl îndeamnă pe Timotei însuși, ca cel care poruncește și învață pe alții să se comporte așa fel ca nimeni din cauza comportării lui să fie determinat să-l trateze cu dispreț din cauza tinereții lui¹. Dar nu numai aceasta, ci el trebuia să fie și un model pentru credincioși. Prin aceasta apostolul atrage atenția asupra unui punct foarte important din viața de credință. Un conducător spiritual – așa cum era Timotei, cu toate că era tânăr – trebuie nu numai să poată arăta calea cea dreaptă, ci el însuși să umble pe ea, pentru ca și alții să-l poată urma. Așa vorbește apostolul și despre sine însuși (1 Corinteni 11.1; Filipeni 3.17), în același sens îndeamnă Petru pe bătrâni (1 Petru 5.2-3), și așa vedem în mod desăvârșit la Domnul nostru Isus (1 Petru 2.21). Păstorul cel bun merge în fața oilor Sale și ele îl urmează (Ioan 10.4).

Nu numai supraveghetorii și diaconii (compară capitolul 3) trebuie să fie fără vină în umblarea lor, ci și aceia care slujesc în Evanghelie, în slujba de păstor și de învățător cu darurile date lor de Domnul. Căci cu ce autoritate ar putea ei altfel să exercite slujba lor?

Mai întâi sunt numite cele două domenii în care Timotei trebuia să fie un exemplu: cuvântul și umblarea. Deci el trebuia să fie în toată viața lui un exemplu de ucenic credincios. În cuvintele sale nu trebuia să se găsească vreo fățarnicie sau nesinceritate, nici o superficialitate sau necurăție, ci ele trebuiau să fie cu har, drese cu sare (compară cu Efeseni 4.29; 5.4; Coloseni

---

¹ Dacă Timotei avea aproximativ 20-25 de ani atunci când Pavel l-a luat cu el ca slujitor în a doua sa călătorie misionară în jurul anului 50 (Faptele Apostolilor 16), probabil acum avea 33-38 de ani.

4.6). Dar și felul lui de viață trebuia să fie un model, oriunde Timotei ar fi umblat și ori cu cine ar fi avut a face.

Apoi sunt amintite însușirile bune sau virtuțile, prin care Timotei putea să fie un model: dragoste, credință și curăție. Dumnezeu a turnat dragostea Sa prin Duhul Sfânt în inima credincioșilor și ei iubesc pentru că El i-a iubit mai întâi (Romani 5.5; 1 Ioan 4.19). Natura dumnezeiască este vizibilă în dragoste, în devotamentul ei, delicatețea sufletească și compasiune. Credința nu este numai ținerea cu tărie la adevărul revelat al mântuirii, subiectul credinței noastre, ci și adevărata cunoaștere a lui Dumnezeu și încrederea în El în toate împrejurările vieții zilnice. Această credință vie este imboldul puternic pentru o umblare și o slujbă în fidelitate. Curăția este în final indiciul pentru autenticitatea și loialitatea dragostei și a credinței. Ea nu se limitează numai la domeniul sexual, cu toate că acesta a fost dintotdeauna și foarte des prilej spre necurăție și păcat, ci cuprinde tot ce oferă persoanei o natură sinceră și curată. Fără aceste premise Timotei nu și-ar fi putut îndeplini misiunea care îi sta înaintea.

Versetul 13: „*Până vin eu, ia aminte la citire, la îndemnare, la învățatură*“.

Deja în capitolul 3.14 Pavel și-a exprimat speranța de a se reîntoarce curând la Timotei în Efes. Acum îi amintește ca până atunci el să se dedice citirii Sfintei Scripturi înaintea altora, îndemnării și învățării. Cuvântul tradus aici prin „ia aminte“ (în greacă *prosechein*) înseamnă de fapt „a îndrepta atenția spre ceva, a fi atent la ceva“. De aceea este posibil că Timotei aici nu este îndemnat ca el însuși să practice aceste trei lucruri, ci și să ia seama ca și alții să facă aceasta așa cum se cuvine.

Citirea și explicarea scrierilor Vechiului Testament se practica deja în sinagogile iudaice în zilele de sabbat. În sinagoga din Nazaret, Domnul Isus a citit și a explicat un pasaj din cartea prorocului Isaia (Luca 4.16-27; compară și cu Faptele Apostolilor 13.14-16). În strângerile credincioșilor se făcea același lucru. Rând pe rând au venit mai întâi epistolele (compară cu Coloseni 4.16), apoi s-au adăugat celelalte scrieri inspirate ale Noului Testament. Citirea Sfintei Scripturi este temelia oricărei învățături creștine. Dacă această lucrare se face într-un duh supus și cu adevărat dispus nu numai de a asculta ci și de a împlini, atunci deja numai citirea Cuvântului lui Dumnezeu dă naștere la roade binecuvântate. De aceea în primul rând să nu luăm seama la cuvintele oamenilor, ci la Cuvântul lui Dumnezeu, fără însă să desconsiderăm darurile, pe care Domnul le-a dat pentru zidirea Adunării Sale.

Îndemnarea este aplicarea celor citite la inima și conștiința ascultătorilor. Prin aceasta ei sunt treziți pentru orice lucrare bună și vor fi feriți de influențe și învățături false (compară cu capitolul 1.3-4).

Prin învățatură este explicat înțelesul Cuvântului lui Dumnezeu, așa că ascultătorii pot să cunoască clar voia lui Dumnezeu.

Versetul 14: „*Nu neglija darul care este în tine, care ți-a fost dat prin profeție, cu punerea mâinilor de către ceata celor bătrâni*“.

Dacă în versetul anterior Timotei a fost îndemnat la activitate în Adunare, aceasta nu s-a făcut fără vreun temei. El avea un dar al harului (grecește: *charisma*; compară cu Romani 12.6-8; 1 Corinteni 12.4; 1 Petru 4.10). În ce a constat acest dar al harului nu este spus nici aici și nici în altă parte. Dar din 2 Timotei 4.5 rezultă că el era un evanghelist, și locurile studiate din capitolul 1.3; 4.6-7,11 precum și 2 Timotei 4.2 arată că el avea și darul de învățător (compară cu Efeseni 4.11).

Timotei nu avea voie să neglijeze acest dar. Prin indolență, indiferență sau preocupare intensă cu alte lucruri, orice aptitudine poate fi neglijată. Dacă îmi neglijez un timp grădina în timpul

verii, urmările vor fi curând vizibile pentru oricine: buruienile se vor extinde și roadele așteptate degenerază sau nu apar deloc. Dacă cineva a primit din partea Domnului un dar de har, prin aceasta are totodată misiunea să-l folosească spre onoarea Domnului și spre binecuvântarea altora. Aceasta a arătat-o clar Domnul în parabola talanților în evanghelia după Matei 25.14-30. În 2 Timotei 1.6, Timotei este îndemnat să înflăcăreze acest dar de har, aceasta înseamnă să fie activ, pentru ca el să se dezvolte pe deplin.

Darul de har, pe care Timotei îl poseda, i-a fost dat prin profeție. Deja în capitolul 1.18, Pavel i-a amintit de profețiile făcute mai înainte cu privire la el, la care cu siguranță el s-a referit la același subiect ca și în acest verset. Prin vorbiri profetice s-a făcut referire deja mai înainte la chemarea lui Timotei pentru o slujbă deosebită. Într-un caz unic apostolul Pavel i-a făcut cunoscut darul de har al lui Dumnezeu prin punerea mâinilor sale (2 Timotei 1.6). În nici un alt loc din Noul Testament nu citim că darurile de har au fost date, sau măcar confirmate, prin mijlocirea oamenilor. Domnul Isus Însuși dă daruri (în greacă: *dōma*; Efeseni 4.10) Adunării Sale, și ele pot fi exercitate așa cum se cuvine numai prin puterea Duhului Sfânt (1 Corinteni 12.4, 8-11). Orice numire sau chemare pentru exercitarea unui dar este un amestec între darurile de har și funcțiile locale și arată o totală necunoaștere a gândurilor lui Dumnezeu cu privire la autoritatea divină și slujba duhovnicească (compară cu cele spuse la capitolul 3).

De aceea este foarte semnificativ, că Timotei poseda un dar de har nu *prin*, ci *cu* punerea mâinilor de către ceata bătrânilor. El a primit darul nu prin faptul că ceata bătrânilor și-a pus mâinile peste el, ci prin prorocie și punerea mâinilor apostolului. Ceata bătrânilor și-a pus apoi mâinile peste el, ca să exprime părtașia lor cu el în slujbă. Astfel el putea să-și facă lucrarea știind că bătrânii adunării i-au recunoscut misiunea și îl susțineau.

Punerea mâinilor era o lucrare foarte cunoscută deja din Vechiul Testament de la serviciul jertfelor. La aducerea jertfei de ardere de tot, satisfacția lui Dumnezeu cu privire la animalul de jertfă se transmitea la cel ce jertfea (Levitic 1.4); la jertfa de ispășire prin punerea mâinilor se pune păcatul pe animalul de jertfă (Levitic 4.4,15,24; 16.21), iar la jertfa de pace sau mulțumire prin punerea mâinilor se exprima părtașia (Levitic 3.2). În fiecare caz era unirea cu animalul de jertfă, care vorbea simbolic despre jertfa lui Hristos. Și în Noul Testament punerea mâinilor este de cele mai multe ori expresia identificării și părtașiei (compară cu Faptele Apostolilor 6.6; 13.3; 1 Timotei 5.22). Gândul hirotonisirii sau al numirii pentru o slujbă oarecare prin actul de punere a mâinilor este total străin de Sfânta Scriptură. Chiar dacă Pavel și-a pus mâinile peste Timotei (2 Timotei 1.6), prin aceasta s-a exprimat în primul rând identificarea slujitorului bătrân cu tânărul.

Versetul 15: „*Ocupă-te cu acestea, fii în totul în ele, pentru ca înaintarea ta să fie arătată tuturor*“.

J. N. Darby traduce prima parte a acestui verset astfel: „Preocupă-te cu aceste lucruri”, și W. Kally traduce: „puneți pe inimă aceste lucruri”. Cuvântul grecesc pentru „ocupă-te” (*meletaō*) se mai întâlnește numai în Faptele Apostolilor 4.25, unde este tradus prin „a cugeta”.

Așa cum a fost deja în versetele 6 și 11, aici se pun în mod deosebit încă o dată lui Timotei pe inimă îndemnurile anterioare. El trebuia să-și îndrepte gândurile cu totul spre aceste lucruri și nu spre interese personale sau chiar spre lucruri lumești. Aceasta era caracteristica unui slujitor fidel și folositor, preocupat de interesele Domnului său. El nu trebuia să trăiască și să lucreze pentru sine însuși, ci pentru Domnul său.

Dacă Timotei va proceda așa, înaintarea lui va fi văzută de toți. O umblare în părtașie cu Domnul nu poate să rămână ascunsă. El dă slujbei o autoritate morală, care va face o impresie profundă asupra tuturor. Înaintarea constă în cunoașterea Cuvântului lui Dumnezeu, în folosirea lui în practica vieții proprii și a ascultătorilor, în puterea de discernământ și în cunoașterea nevoilor fiecărui suflet, precum și în aptitudinea de a ajuta nevoilor lor spirituale.

Versetul 16: „*La seama la tine însuși și la învățătură; perseverează în ele, pentru că, făcând aceasta, te vei mântui și pe tine însuși și pe cei care te ascultă*“.

Cu primele cuvinte ale acestui verset Pavel repetă îndemnurile adresate deja lui Timotei. Fiecare credincios, și fiecare slujitor al Domnului, este răspunzător în primul rând pentru el însuși și apoi pentru ceilalți. Așa spune Pavel bătrânilor din Efes: „*Luați seama deci la voi înșivă și la toată turma*“ (Faptele Apostolilor 20.28). Conștiința proprie, care este amintită de mai multe ori în această epistolă, trebuie să fie menținută totdeauna curată în lumina lui Dumnezeu.

Însă apoi era misiunea deosebită a lui Timotei să ia seama la învățătură. Aici este vorba de curăția și grija cu privire la darea de învățătură, dar și de activitatea de învățător a celorlalți frați (compară cu capitolul 5.17). Învățătura dată credincioșilor trebuie să corespundă modelului cuvintelor sănătoase.

Timotei trebuia să stăruiască în aceste lucruri. Aceasta înseamnă că el pe de o parte trebuia să se țină strâns legat de ele și să nu se îndrepte spre alte lucruri. Dar totodată înseamnă și că el trebuia s-o facă permanent, fără întrerupere. Mulți au dorit cu râvnă mare să intre în lucrarea Domnului. Dar când au venit primele greutăți și rezultatele sau recunoștința nu au venit, așa cum au fost așteptate, interesele inițiale au pierdut din intensitate, deoarece a lipsit perseverența, care este necesară în astfel de situații, ca să le suporti cu Domnul și pentru Domnul.

Dacă Timotei ar face aceasta, atunci el s-ar mântui atât pe sine însuși, cât și pe cei care îl ascultau. Prin „*mântuire*“ aici nu se înțelege mântuirea sufletului, pe care numai Dumnezeu o dăruiește celui care crede în Domnul Isus (compară cu capitolul 2.4; 2 Timotei 1.9), ci este vorba de salvarea credinciosului din multele primejdii de pe calea spre gloria cerească (compară cu Romani 5.10; 2 Timotei 4.18; Evrei 7.25). Hristos, la dreapta lui Dumnezeu, intervine pentru ai Săi, dar aici vedem responsabilitatea noastră (compară cu Filipeni 2.12). Mântuirea este aici ocrotirea desăvârșită față de învățăturile și practicile rele, de care am fost avertizați categoric de Duhul Sfânt la începutul acestui capitol.